

๓. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

๓.๑ พื้นที่สีเขียวได้รับการพัฒนาต่อการดำรงชีวิต

สภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลโนนดินแดงเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูงที่มีลักษณะคล้ายภูเขา ลักษณะพื้นดินส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนปนดินทรายสีของผิวดินจะมีลักษณะสีออกแดงจนได้เรียกชื่อของหมู่บ้านตามลักษณะของพื้นที่คือ โนนดินแดง ดังนั้นเราจึงมีการบำรุงผิวดินเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อเป็นการบำรุงผิวดินให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ที่เอื้อต่อการปลูกต้นไม้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งพืชผักสวนครัว ต้นไม้ยืนต้น และเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เจริญเติบโตไปพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตของบ้านเมือง ในรูปแบบต่างๆ เทศบาลตำบลโนนดินแดงร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้จัดทำโครงการเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมขึ้น จากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๔ ตอนหนึ่งความว่า “พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อข้า พระเจ้าอยู่หัวสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉันจะสร้างป่า” จากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ คงพอจะสะท้อนได้ดีถึงความห่วงใยในผืนป่า ทรัพยากรอันล้ำค่าของประเทศที่นับวันจะถูกบุกรุกทำลายอย่างรุนแรง เพื่อเป็นการถวายความจงรักภักดี และที่สำคัญเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างความสมดุลทางธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับความเจริญของชุมชนและเป็นการควบคุมมลพิษทางอากาศ และนับเป็นความโชคดีของชาวอำเภอนोनดินแดงที่ได้มีโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำตามโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือโครงการอ่างเก็บน้ำและบำรุงรักษาลำน้ำรอง ซึ่งนับเป็นแรงผลักดันเป็นพลังให้ชาวอำเภอนोनดินแดงพร้อมที่จะรวมพลังเพื่อที่แสดงความจงรักภักดีต่อทั้ง ๒ พระองค์ด้วยการดูแลทั้งน้ำและป่าอย่างควบคู่กันไป เทศบาลตำบลโนนดินแดง ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว โดยปัญหาได้จากการออกทำประชาคมในทุกชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เริ่มตั้งแต่กระบวนการออกทำประชาคมเพื่อบรรจุลงในแผน ๓ ปี การวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน การบรรจุโครงการในงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยพื้นที่ที่ดำเนินการจะต้องเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ สถานที่ราชการ ศาสนสถาน และสถานศึกษา โดยได้จัดทำโครงการปลูกป่าตามพระราชดำริ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการถวายความจงรักภักดี เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ป้องกันปัญหามลพิษ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการรักษาธรรมชาติ

การประชาคมหมู่บ้านต่างๆ ในเขตพื้นที่เทศบาล

เมื่อมีการทำประชาคม ก็มีการบรรจุในแผน ๓ ปี แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อดำเนินการต่อไป โดยได้มีโครงการที่ดำเนินการต่างๆ ตามแผนงานโครงการ ดังนี้

การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปี พ.ศ.๒๕๕๔

๑. โครงการปลูกต้นไม้ถวายแม่ของแผ่นดิน เฉลิมพระชนพรรษา ๗๘ พรรษา ๗๘ แส่นต้น เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ เพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในวันต้นไม้แห่งชาติ

จากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติ จะบำบัดได้ทัน หรือไม่มีการจัดการมลพิษที่ดีพอ จึงทำให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมตามมา โดยเฉพาะปัญหา ภาวะโลกร้อน จึงต้องมีจัดการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในศาสนสถานขึ้น ณ วัดโนนดินแดงใต้

๒. โครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหามลพิษธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการปลูกป่าปลูกต้นไม้ถวายแม่ของแผ่นดิน เฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม มหาราชินี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ณ บริเวณหน้าศูนย์ราชการอำเภอโนนดินแดง ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

มีการจัดเตรียมพันธุ์ไม้ต่างๆไว้เพื่อทำการปลูก และเตรียมคอกกล่อมต้นไม้

กระบวนการดำเนินงาน

๑. สำรวจ รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายละเอียดของโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ
๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านเอกสารและสื่อกระจายเสียงในชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและความสำคัญของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓. ประสานพื้นที่ สถานที่ ชุมชน หน่วยงานราชการ โรงเรียนในเขตเทศบาล

กิจกรรมการปลูกต้นไม้ในศาสนสถาน ในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔
บริเวณวัดโนนดินแดงใต้

กิจกรรมปลูกต้นไม้บริเวณด้านหน้าส่วนราชการ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔
บริเวณหน้าศูนย์ราชการ อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมปลูกต้นไม้บริเวณในสถานศึกษา

บริเวณโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนดินแดง วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔

ผลการดำเนินงาน

ผลจากการปลูกต้นไม้ในศาสนสถาน จาก โครงการปลูกป่าปลูกต้นไม้ถวายแม่ของแผ่นดิน เฉลิมพระชนมพรรษา ๗๘ พรรษา ๗๘ แสนต้น เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ตามโครงการปลูกต้นไม้ถวายแม่ของแผ่นดินฯ

บริเวณวัดโนนดินแดงใต้

ภาพจากการปลูกต้นไม้บริเวณด้านหน้าส่วนราชการ

ภาพจากการปลูกต้นไม้บริเวณสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนดินแดง

ผลลัพธ์

หลังจากที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ดำเนินการ โครงการปลูกป่าปลูกต้นไม้ถวายแม่ของแผ่นดิน เฉลิมพระชนมพรรษา ๗๘ พรรษา ๗๘ แสนต้นเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสวันพระราชสมภพ ๑๒ สิงหาคม ทำให้ศาสนสถาน สถานศึกษา และสถานที่ราชการต่างๆ มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น

ส่งผลให้มีความร่มรื่นลดความร้อนจากภาวะโลกร้อน และทำให้ภาคประชาชนมีความกระตือรือร้น และปลูกต้นไม้ต่อเนื่องตลอดมา

ที่	สถานที่	จำนวนต้นไม้ปลูก	จำนวนต้นไม้เจริญเติบโต	คิดเป็น %	หมายเหตุ
๑.	บริเวณวัดไต้โนน ดินแดง	๑๒๐ ต้น	๙๘ ต้น	๘๒ %	
๒.	โรงเรียน	๑๒๐ ต้น	๑๐๑ ต้น	๘๔ %	
๓.	บริเวณหน้าศูนย์ ราชการ	๑๒๐ ต้น	๙๗ ต้น	๘๑ %	

ผลกระทบ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้สถานที่ต่างๆ ทั้งในวัด สถานศึกษา โรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและผู้มาเยือน รวมถึงสถานที่ส่วนราชการต่างๆ ได้ประโยชน์จากการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ได้รับเงาจากต้นไม้ ลดความร้อนจากอากาศที่ร้อนในตอนกลางวัน วัด โรงเรียน มีอากาศที่ดีบริสุทธิ์ และมีการใช้ประโยชน์จากต้นไม้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการดูแลสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีต่อไป

การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปี ๒๕๕๕

โครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕

โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถในการเพิ่มพื้นที่ป่าและดูแลพื้นที่ป่า ทางเทศบาลตำบลโนนดินแดง ได้จัดทำโครงการปลูกป่าตามพระราชดำริ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

ปี ๒๕๕๕

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงจากสังคมการเกษตรกรรมกลายเป็นชุมชนเมืองจึงทำให้พื้นที่สีเขียวลดลง สิ่งที่เกิดขึ้นมาทดแทนคือชุมชน พื้นที่การทำธุรกิจค้าขายและมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงตั้งนั้นเพื่อเป็นป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชนไม่ให้เกิดผลกระทบจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม และเพิ่มพื้นที่สีเขียว และเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณเกาะกลางถนน และสองข้างทางถนน ให้เกิดความเป็นระเบียบสวยงาม เพิ่มพื้นที่สีเขียว ควบคุมป้องกันมลพิษทางอากาศ เพื่อความร่มรื่น เย็นสบายตา ลดภาวะโลกร้อน และเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่สัญจรไปมา เทศบาลตำบลโนนดินแดงจึงได้จัดทำโครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อมประจำปี ๒๕๕๕ ขึ้น

จากกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมา ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเอกสารและสื่อกระจายเสียงในชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการจัดเตรียมพันธุ์ไม้ต่างๆไว้เพื่อทำการปลูก ต้นไม้ในโครงการ โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถในการเพิ่มพื้นที่ป่า

กระบวนการดำเนินงาน

๑. สำรวจ รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายละเอียดของโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ
๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านเอกสารและสื่อกระจายเสียงในชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓. ประสานพื้นที่ สถานที่ ชุมชน หน่วยงานราชการ โรงเรียนในเขตเทศบาล

ภาพกิจกรรมปลูกต้นไม้ ปี ๒๕๕๕

บริเวณริมทางหลวงหมายเลข ๓๔๘ และบริเวณเกาะกลางถนน ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

ผลการดำเนินงาน

ผลจากการปลูกต้นไม้ โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถในการเพิ่มพื้นที่ป่าและเป็นการดูแลภูมิทัศน์ ให้เกิดความชุ่มชื้นสวยงาม ตามสองข้างทาง ถนนทางหลวงหมายเลข ๓๔๘

ผลลัพธ์

หลังจากที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ดำเนินการ โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถในการเพิ่มพื้นที่ป่าและดูแลป่า เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสวันพระราชสมภพ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ทำให้พื้นที่สาธารณะคือ เกาะกลางถนน และด้านข้างถนนที่เป็นพื้นที่ว่างได้รับประโยชน์ มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความร่มรื่นลดความร้อนจากสภาวะโลกร้อน กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจเกิดความสำนึกตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตบนความพอเพียงเพื่อลดภาวะโลกร้อน

ที่	สถานที่	จำนวนต้นไม้ปลูก	จำนวนต้นไม้ เจริญเติบโต	คิดเป็น %	หมายเหตุ
๑.	บริเวณเกาะกลาง ถนน	๒๐๐ ต้น	๑๘๕ ต้น	๙๓ %	
๒.	บริเวณสองข้างทาง	๒๐๐ ต้น	๑๗๐ ต้น	๘๕ %	

ผลกระทบ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้สถานที่ต่างๆ ทั้งในเกาะกลางถนน และสองข้างทางของถนน ได้ประโยชน์จากการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ได้รับเงาจากต้นไม้ ลดความร้อนจากอากาศที่ร้อนในตอนกลางวัน ลดฝุ่นละอองมีอากาศที่ดี และบริสุทธิ์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนเป็นที่ประทับใจ แก่ผู้ที่สัญจรไปมามองแล้วรู้สึกสบายตาส่งผลให้เทศบาลตำบลโนนดินแดงเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ของจังหวัดบุรีรัมย์ในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อเป็นการดูแลสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อไป

การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปี ๒๕๕๖

โครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม

อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปริมาณมากจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะบำบัดได้ทัน หรือไม่มีการจัดการมลพิษที่ดีพอ จึงทำให้เกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมตามมา ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปตามเมืองหรือชุมชนต่างๆ เช่น การลดลงของพื้นที่สีเขียว มลพิษทางอากาศเสีย สารพิษที่เกิดจากอุตสาหกรรม การเกษตรกรรม ปัญหาเหล่านี้ส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์แทบทั้งสิ้น ผลกระทบที่ตามมาคือก่อให้เกิดภัยพิบัติต่างๆ โรคภัยไข้เจ็บทั้งโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น เช่น สภาวะโลกร้อน การแพร่พันธุ์ของพาหะนำโรค รวมถึงมลพิษและเหตุรำคาญต่างๆ

ปัจจัยนำเข้า

จากกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมา ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเอกสารและสื่อกระจายเสียงในชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการจัดเตรียมพันธุ์ไม้ต่างๆไว้เพื่อทำการปลูก ต้นไม้ใน โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในการเพิ่มพื้นที่ป่าและดูแลพื้นที่ป่า

กระบวนการดำเนินงาน

ประสานพื้นที่ หน่วยงานราชการ ที่ทำการอำเภอโนนดินแดง เพื่อปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน

ผลการดำเนินงาน

ผลจากการปลูกต้นไม้ในสถานที่ราชการ ที่ว่าการอำเภอโนนดินแดง จาก โครงการปลูกป่าปลูกต้นไม้ ถวายแม่ของแผ่นดินเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสวันพระราชสมภพ ๑๒ สิงหาคมมหามหาราชินี

ภาพผลการดำเนินงานกิจกรรมปลูกต้นไม้ในสถานที่ราชการ

ผลลัพธ์

หลังจากที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ดำเนินการ โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถในการเพิ่มพื้นที่ป่าและดูแลป่า เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสวันพระราชสมภพ ๑๒ สิงหาคม ทำให้พื้นที่สาธารณะประโยชน์ต่างๆ ในส่วนราชการ มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความร่มรื่นลดความร้อนจากสภาวะโลกร้อน ทำให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่

ผลกระทบ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้สถานที่ต่างๆ รวมถึงสถานที่ส่วนราชการต่างๆ ได้ประโยชน์จากการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ได้รับเงาจากต้นไม้ ลดความร้อนจากอากาศที่ร้อน และมีการใช้ประโยชน์จากต้นไม้ในรูปแบบต่างๆ เช่น เก็บเศษใบไม้ทิ้งไว้ที่ใต้ต้นไม้ให้กลายเป็นปุ๋ย เพื่อเป็นการดูแลสิ่งแวดล้อมต่อไป

การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปี ๒๕๕๗

โครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหาดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

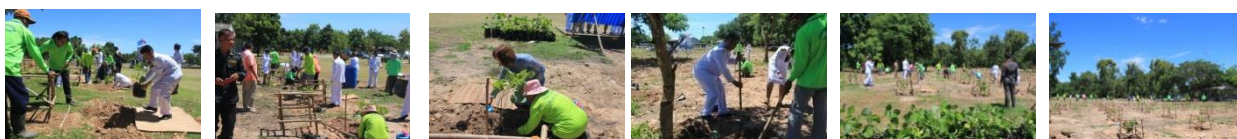
แม้ในอดีตอำเภอโนนดินแดงเคยมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่พื้นที่สีเขียวเต็มไปด้วยป่าไม้และสัตว์นานาพันธุ์ แต่ในปัจจุบันอำเภอโนนดินแดงโดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง พื้นที่สีเขียวกลับลดลงเป็นอย่างมากจนแทบไม่เหลือ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นมาทดแทนป่าไม้คือชุมชน และมลพิษพิษสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นน้ำเสีย ขยะมูลฝอย ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงปัญหาดังกล่าวก็จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชนไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เทศบาลตำบลโนนดินแดง จึงได้จัดทำโครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหาดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำปี ๒๕๕๗ ขึ้น

ปัจจัยนำเข้า

จากกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมา ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเอกสารและสื่อกระจายเสียงในชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการจัดเตรียมพันธุ์ไม้ต่างๆไว้เพื่อทำการปลูก ต้นไม้ในโครงการ โครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหาระบบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

กระบวนการดำเนินงาน ประสานพื้นที่ สถานที่ ชุมชน จัดกิจกรรมให้กับนักเรียน นักศึกษา ประชาชน องค์กรภาคประชาชน หน่วยงานของรัฐ ภาครัฐกิจเอกชน ปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติ แม่ของแผ่นดิน

ภาพกิจกรรมปลูกป่าสาธารณะประโยชน์ชุมชน หมู่ที่ ๔

ผลการดำเนินงาน

ผลจากการปลูกต้นไม้ในสวนสาธารณะประโยชน์ จาก โครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหาระบบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ภาพผลการดำเนินงานปลูกป่าสาธารณะประโยชน์ชุมชน หมู่ที่ ๔

ผลลัพธ์

หลังจากที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ดำเนินการ โครงการปลูกต้นไม้ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นการสนองพระราชเสาวนีย์ องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถในการเพิ่มพื้นที่ป่าและดูแลป่า เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสวันพระราชสมภพ ๑๒ สิงหาคม ทำให้พื้นที่สาธารณะประโยชน์ต่างๆ มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความร่มรื่นลดความร้อนจากสภาวะโลกร้อน กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจเกิดความสำนึกตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาระบบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตบนความพอเพียงเพื่อลดภาวะโลกร้อน

ที่	สถานที่	จำนวนต้นไม้ปลูก	จำนวนต้นไม้เจริญเติบโต	คิดเป็น %	หมายเหตุ
๑.	บริเวณสถานที่สาธารณะประโยชน์ ชุมชน หมู่ที่ ๔	๒๐๐ ต้น 	๑๘๐ ต้น 	๙๐ % 	

ผลกระทบ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้สวนสาธารณะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีความร่มรื่น มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น และเป็นสถานที่ออกกำลังกาย จากเดิมที่เป็นที่รกร้าง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนอื่นๆ เป็นการส่งเสริมดูแลสิ่งแวดล้อม และ ลดภาวะโลกร้อน

เพิ่มพื้นที่สีเขียว ปี ๒๕๕๗

โครงการพัฒนาคุณภาพอนามัยหญิงตั้งครรภ์และมารดาหลังคลอด หนึ่งชีวิตคืนชีวิตธรรมชาติ

เทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ประจำปี ๒๕๕๗

การตั้งครรภ์และการคลอดเป็นขั้นตอนสำคัญของการเจริญพันธุ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ การติดตามให้ความรู้หรือข้อมูลที่จำเป็น เป็นสิ่งที่จำเป็นแก่หญิงตั้งครรภ์รวมทั้งสามีใกล้ชิด หรือสมาชิกในครอบครัว เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การตั้งครรภ์และการคลอดเป็นไปตามธรรมชาติ และเกิดผลลัพธ์ที่ดี เป็นการส่งเสริมให้สุขภาพแม่และเด็กที่คลอดออกมามีความสมบูรณ์ทั้งกายและใจ สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดำรงชีพของเด็กที่จะมีการเจริญเติบโตต่อไปในวันข้างหน้า ปัญหาขยะ ปัญหามลพิษ นับเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงขึ้นทุกวันหากไม่ได้รับการควบคุมป้องกันแก้ไขที่ดีพอ เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพอนามัยหญิงตั้งครรภ์และมารดาหลังคลอด หนึ่งชีวิตคืนชีวิตธรรมชาติ โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรักความผูกพันกันโดยใช้ต้นไม้เป็นสื่อสัญลักษณ์แห่งความรักเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยทางเทศบาลตำบลโนนดินแดงได้จัดทำโครงการดังกล่าวโดยการออกติดตามเยี่ยมมารดาและทารกหลังคลอดทุกรายในพื้นที่ พร้อมมีการมอบพันธุ์ไม้ให้ครอบครัวดังกล่าวคือการปลูกต้นไม้ ๑๐ ต้นต่อการเกิดของทารก ๑ คน

ปัจจัยนำเข้า

การตั้งครรภ์และการคลอดเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการเจริญพันธุ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และนับเป็นภาวะวิกฤติช่วงหนึ่งในชีวิตสตรี เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม สิ่งแวดล้อม นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีต่อการดำรงชีพของเด็กที่จะมีการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ปัญหามลพิษ นับเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงขึ้นทุกวัน หากไม่ได้รับการควบคุม ป้องกันและแก้ไขที่ดีพอ เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าว จึงได้ใช้กลยุทธ์ในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกจิตสำนึกให้ พ่อ แม่และเด็กมีความรักความผูกพันต่อกันโดยใช้ต้นไม้เป็นสัญลักษณ์คือเด็กที่คลอดมา ๑ คนต่อการปลูกต้นไม้ ๑๐ ต้น เป็นการปลูกจิตสำนึกให้ พ่อ แม่และเด็กมีความรักความผูกพันต่อกันโดยใช้ต้นไม้เป็นสัญลักษณ์ เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และควบคุมมลพิษ

กระบวนการดำเนินงาน

๑. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
๒. จัดทำรายละเอียดโครงการฯ เพื่อขออนุมัติดำเนินงาน
๓. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงาน
๔. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนการดำเนินงาน
๕. ออกให้บริการเยี่ยมมารดาหลังคลอดและทารก พร้อมมอบชุดสาธิตการดูแลเด็กแรกเกิด สำหรับหญิงหลังคลอดและทารกแรกเกิด เช่น เสื้อเด็กและถุงมือเด็ก ผ้าอ้อมเด็ก ผ้าเช็ดตัวผืนใหญ่ ผ้าเช็ดตัวผืนเล็ก สบู่เหลวสำหรับเด็ก แป้งเด็ก สำลีก้อนสำหรับเช็ดตาเด็กกะละมังอาบน้ำเด็ก เป็นต้น

๖. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอสนับสนุนพันธุ์ไม้

ภาพกิจกรรมการปลูกต้นไม้ ระหว่างแม่ของเด็ก ในแต่ละชุมชน

ผลลัพธ์

หลังจากที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพมารดาและมาดาหลังคลอด หนึ่งชีวิตคืนชีวิตธรรมชาติ โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรักความผูกพันกันโดยใช้ต้นไม้เป็นสื่อสัญลักษณ์แห่งความรักเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยทางเทศบาลตำบลโนนดินแดงได้จัดทำโครงการดังกล่าวโดยการออกติดตามเยี่ยมมารดาและทารกหลังคลอดทุกรายในพื้นที่ พร้อมมีการมอบพันธุ์ไม้ให้ครอบครัวดังกล่าวคือการปลูกต้นไม้ ๑๐ ต้นต่อการเกิดของทารก ๑ คน การปลูกต้นไม้ ๑ ต้น ตั้งแต่เด็กแรกเกิด จนถึงปัจจุบัน ผ่านไป ๒ ปี ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ความร่มรื่นในบ้าน และสามารถนำผลมาประกอบอาหารได้ ผลสุกสามารถกินได้ ได้ประโยชน์หลายอย่าง

ผลการดำเนินงาน

ภาพผลจากการปลูกต้นไม้ โครงการพัฒนาคุณภาพมารดาและมาดาหลังคลอด หนึ่งชีวิตคืนชีวิตธรรมชาติ โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรักความผูกพันกันโดยใช้ต้นไม้เป็นสื่อสัญลักษณ์แห่งความรักเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยทางเทศบาลตำบลโนนดินแดงได้จัดทำโครงการดังกล่าวโดยการออกติดตามเยี่ยมมารดาและทารกหลังคลอดทุกรายในพื้นที่ พร้อมมีการมอบพันธุ์ไม้ให้ครอบครัวดังกล่าวคือการปลูกต้นไม้ ๑๐ ต้นต่อการเกิดของทารก ๑ คน

ที่	จำนวนเด็กเกิด ปี ๒๕๕๗	จำนวนต้นไม้ปลูก	จำนวนต้นไม้เจริญเติบโต	คิดเป็น %	หมายเหตุ
๑.	๖๓ คน	๖๐๐ ต้น	๕๐๐ ต้น	๘๓ %	

ผลการดำเนินงาน**ผลกระทบ**

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้ต้นไม้ที่นำไปปลูกเป็นสัญลักษณ์เป็นสื่อที่แสดงความรักความผูกพันของครอบครัว เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ ให้มีความร่มรื่น น่าอยู่อาศัย เป็นโครงการที่ถือเป็นนวัตกรรม ที่มีการนำเสนอในระดับจังหวัด และพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวต่อไป สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ก็มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการ

๓.๒ ภูมิทัศน์เมืองมีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

จากประวัติความเป็นมาของอำเภอโนนดินแดง เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่เริ่มก่อตั้งชุมชนเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้มีประชาชนจากอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงอพยพมาบุกเบิกที่ดินทำกิน ในผืนดินที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอละหานทรายซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ติดกับพื้นที่ป่าดงใหญ่ เทศบาลตำบลโนนดินแดง มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๕ ตารางกิโลเมตร มีชุมชนอยู่ในเขตการปกครอง ๑๒ ชุมชน มีจำนวนประชากรประมาณ เก้าพันกว่าคน สภาพพื้นที่ในเขตเทศบาลโดยทั่วไป เป็นที่ราบสูงและพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบเป็นที่ราบเชิงเขา จากการที่เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ทางส่วนราชการได้มีบทบาทในการจัดสรรที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินที่ต้องมีการให้ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนได้ แต่ต้องให้ทุกครัวเรือนมีการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ด้วยอย่างน้อยก็ ร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ปลูกอาคาร เพื่อให้ชุมชนที่เกิดขึ้นควบคู่กับสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อไป ในการจัดผังเมืองใช้ถนนสายหลักเป็นถนนสายเมน คือสายละหานทราย-ตาพระยา (ทางหลวงหมายเลข ๓๔๘) แล้วตัดถนนเป็นซอยซ้ายขวาอย่างเป็นระเบียบ

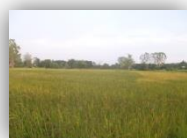

การจัดผังเมือง

- ทางด้านทิศใต้จะเป็นส่วนของหัวเมือง เป็นโนนสูง โดยจะมีอนุสรณ์สถานที่ประชาชนชาวโนนดินแดงเคารพนับถือที่ตั้งโดดเด่นเป็นสง่าถือเป็นเอกลักษณ์ของชาวโนนดินแดงคือ อนุสาวรีย์วีรชนเรารู้

ซึ่งจะมีพื้นที่บริเวณที่เป็นไหล่เขาอยู่ติดกับโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนลำนางรอง โดยพื้นที่ของอ่างเก็บน้ำจะเป็นพื้นที่ติดผืนป่าดงใหญ่

- ในส่วนด้านทิศตะวันออก จะเป็นที่ตั้งของสถานที่โบราณอันเก่าและล้ำค่าคือองค์ปราสาทหนองหงส์ ซึ่งเป็นองค์ปราสาทสมัยโบราณอายุนับพันปี จากประวัติศาสตร์ก่อตั้งพร้อมปราสาทพนมรุ้ง ชุมชนที่อยู่ด้านนี้ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนตลาดเป็นเขตเศรษฐกิจ

- ทิศเหนือจะมีลักษณะเป็น ที่ลุ่มเป็นพื้นที่ทำนา เป็นเหมือนหนึ่งสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ เปรียบเสมือนขาทั้ง ๒ ข้าง ที่จะก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างมั่นคง

- ทิศตะวันตก จะเป็นส่วนของสถานที่ราชการทั้งหมดในส่วนนี้ก็จะมีการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทั้งในบริเวณและพื้นที่โดยรอบ (ตามโครงการในข้อ ๓.๑) จึงเป็นสถานที่ราชการที่มีความเขียวข่มของต้นไม้ มีความร่มรื่นเย็นสบาย เกิดความประทับใจแก่ประชาชนผู้มารับบริการ และเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของการดูแลสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนต่อไป

การจัดภูมิทัศน์เมือง

ในการพัฒนาเมืองให้เกิดความยั่งยืน ได้คำนึงถึงเอกลักษณ์ของเมืองทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจรวมเข้าด้วยกัน เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบในทางลบที่มีต่อภูมิทัศน์เมือง ทั้งนี้แนวทางการจัดการภูมิทัศน์เมืองที่เสริมสร้างการพัฒนาและการอนุรักษ์อย่างสอดคล้องกัน ชุมชนโนนดินแดงมีสิ่งหนึ่งที่หล่อ

หลอมคนโนนดินแดงให้มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อรวมพลังในการพัฒนาเพื่อสังคมของคนโนนดินแดงให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ต่อไป คืออนุสรณ์สถาน อนุสาวรีย์เราสู้ จุดแข็งของคนโนนดินแดงคือพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาบ้านเมืองของตนเองตลอดเวลา หลากๆโครงการที่เราได้ไปศึกษาดูงาน เมื่อกลับมาแล้วเราจะนำสิ่งที่ได้มานำมาถอดบทเรียนและมาดำเนินการอย่างก้าวกระโดด คนโนนดินแดงเปรียบเสมือนน้ำที่ไม่มีวันเต็มแก้ว เราจะเติมน้ำในแก้วได้ตลอดเวลา พวกเราจะไม่มีวันเป็นน้ำที่ล้นแก้วโดยเด็ดขาด พวกเราจะสู้ต่อไปในทุกๆเรื่องที่ตั้งใจให้เหมือนบรรพชนของพวกเรา และให้เหมือนกับคำขวัญของอำเภอโนนดินแดงที่ว่า โนนดินแดง เมืองคนดี อนุสาวรีย์เราสู้ คู่ปราสาทหนองหงส์ ดงธรรมชาติ หาดลำนางรอง

การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อสภาพภูมิทัศน์เมือง

มีการวางแผนเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ทัศนียภาพเมือง ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยต้องมีการยื่นแบบแปลนเพื่อขออนุญาตต้องทำตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด โดยในส่วนประกอบดังกล่าวจะต้องมีการวาง

ระบายน้ำบ่อพักน้ำและบ่อตกไขมัน เพื่อบำบัดน้ำเสียก่อนนำไปใช้ประโยชน์อื่นเช่นใช้ในการดูแลต้นไม้ หรือก่อนปล่อยลงสู่รางระบายน้ำสาธารณะ ซึ่งได้มีการออกไปตรวจสอบทุกครั้ง

ในการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เมื่อได้ปัญหาจากชุมชนแล้ว ได้มีการวางแผนในระดับแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจนในการดำเนินงานต่อไป

การดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสวยงามของภูมิทัศน์เมืองได้ดำเนินงานดังนี้

โครงการปลูกป่าตามพระราชดำริ ปี ๒๕๕๔

- เป็นการดูแลพื้นที่ทัศนียภาพบริเวณเกาะกลางถนน ถือเป็นหน้าตาของชาวเทศบาลตำบลโนนดินแดง มีการปลูกต้นไม้ประดับ และไม้ยืนต้น เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่สดชื่นและสวยงาม จากโครงการดังกล่าวทำให้เทศบาลตำบลโนนดินแดง มีพื้นที่เกาะกลางถนนและพื้นที่โดยรอบ มีความเป็นระเบียบสวยงาม มีต้นไม้ขึ้นเขียวชอุ่มตลอดแนว

ปัจจัยนำเข้า

จากสภาพทั่วไปของอำเภอโนนดินแดง เป็นพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ทำให้ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาล เกิดความคิดที่จะรักษาสีเขียว รักษาป่าไม้ รักษาต้นน้ำ ซึ่งเป็นต้นน้ำของเขื่อนลำนางรอง ที่เป็นแหล่งน้ำที่ให้ประโยชน์มาก กับคนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงอำเภอโนนดินแดงเป็นอำเภอที่มีความเจริญแบบก้าวกระโดด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้มีการขยายเมืองอย่างรวดเร็ว ในการขยายของเมืองนั้น ประชาชนมีความตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่จะเสียไป จึงมีแนวคิดที่จะให้สภาพแวดล้อมอยู่คู่กับการขยายของเมือง

กระบวนการดำเนินงาน

๑. จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานให้กับผู้นำชุมชนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ

๒. ออกประชาคมเชิงรุกในแต่ละชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ

๓. ดำเนินการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว มีต้นไม้เขียวชอุ่มตลอดปี เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองบริเวณเกาะกลางถนน ทางเข้าสู่พื้นที่เทศบาล

๔. วางแผนแบบมีส่วนร่วมในการออกติดตามผลการดำเนินงาน

๕. ออกติดตามผลการดำเนินงานตามแผน

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินกิจกรรมทำให้เทศบาลตำบลโนนดินแดงบริเวณเกาะกลางถนน ได้มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น จากการมีส่วนร่วมของของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ทำให้ทุกคนมีความพึงพอใจต่อการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองในครั้งนี้ และจะร่วมกันดูแลรักษาให้มีความสวยงาม เพราะอำเภอโนนดินแดงเป็นเมืองประตูสู่อินโดจีน จะมีคนสัญจรผ่านเส้นทางสายนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและธรรมชาติที่เรชาวโนนดินแดงได้สร้างขึ้น

ผลลัพธ์

หลังจากที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้ดำเนินการ ปลูกต้นไม้บริเวณเกาะกลางถนน ทำให้เกิดความสวยงามตลอดเส้นทางที่ผ่านอำเภอโนนดินแดง แล้วนั้น ได้มีการขยายพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นในหน่วยงานราชการ วัด โรงเรียน ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของอำเภอโนนดินแดง ที่มีความเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว

ผลกระทบ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้สถานที่ พื้นที่ใกล้เคียง ที่อยู่ติดกับเขตเทศบาล ได้มีการตื่นตัวในเรื่องของสิ่งแวดล้อม มีการปรับปรุง สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอโนนดินแดง เช่น เชื่อนลำนางรอง อนุสาวรีย์เราสู้ ปราสาทหนองหงส์ ให้เป็นที่พักผ่อนเชิงธรรมชาติ

ทำให้ผู้ที่มาเที่ยวอำเภอโนนดินแดงมีความสุขกลับไปและเล่าต่อให้ผู้อื่นฟังมีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ รักษาระบบนิเวศน์ ตามเส้นทางธรรมชาติในเขตอำเภอโนนดินแดง โดยเส้นทางในการปั่นจักรยาน เริ่มต้นจากศูนย์ราชการอำเภอโนนดินแดง ปั่นไปทางทิศใต้ ๒ กิโลเมตร จะพบอนุสาวรีย์เราสู้ ออกจากอนุสาวรีย์เราสู้ปั่นไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร ถึงเชื่อนลำนางรอง สถานที่พักผ่อน ออกกำลังกาย ของชาวอำเภอโนนดินแดง ออกจากเชื่อนลำนางรอง ไปตามคลองส่งน้ำประมาณ ๕๐๐ เมตร จะพบปราสาทหนองหงส์ สถานที่โบราณอันล้ำค่าของชาวโนนดินแดง ปั่นเรียบคลองส่งน้ำดูธรรมชาติ ๒ ข้างทางที่มีการทำนาปีละ ๒ ครั้ง ประมาณ ๓ กิโลเมตร ถึงชุมประตู่ทางเข้าอำเภอโนนดินแดง ออกจากชุมประตู่ ไปทางทิศตะวันตกกลับถึงศูนย์ราชการประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร รวมระยะทางประมาณ ๑๐.๕ กิโลเมตร

- มีการออกปรับปรุงดูแลพื้นที่ดังกล่าวอยู่ตลอดเวลาให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่น เกิดความประทับใจแก่ผู้สัญจรไปมา

โครงการ อสม.ร่วมใจ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำสุขภาพดี บนวิถีความพอเพียง ปี ๒๕๕๖

จากโครงการดังกล่าว(เอกสารอ้างอิงตามข้อ ๒.๑) เป็นความต้องการของชุมชนในการส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการดูแลสิ่งแวดล้อม ให้สะอาดสวยงาม มีการส่งเสริมให้ปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ มีการจัดประกวดครัวเรือนต้นแบบในทุกชุมชน

ปัจจัยนำเข้า

ในปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ส่งผลให้โรคภัยต่างๆ เข้ามาเบียดเบียนในชีวิตเพิ่มขึ้น กลยุทธ์การพัฒนาสุขภาพที่เข้มแข็ง เป็นแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการลดปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรมสุขภาพและโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ของประเทศ ซึ่งเป็นการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ของงานสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ การออกกำลังกาย อาหารปลอดภัย การพัฒนาด้านอารมณ์ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน

ศูนย์การเรียนรู้ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นเครื่องมือในการสร้างแนวคิดและมุมมองใหม่ที่ไม่ใช้รูปแบบของห้องเรียนแต่เน้นการเป็นศูนย์เรียนรู้แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพ การป้องกันและความคุ้มครองในปัจจุบัน การพัฒนาสิ่งแวดล้อม

กระบวนการดำเนินงาน

๑. จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานให้กับ อสม. ในเขตเทศบาล จำนวน ๑๘๕ คน
๒. วางแผนการจัดกิจกรรม ประสานแผน ระดมทรัพยากร
๓. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรม
๔. ดำเนินการอบรมให้ความรู้ อสม. และภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ทุกเดือน เพื่อเรียนรู้แลกเปลี่ยนการจัดการสุขภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม
๕. ออกติดตามผลการดำเนินงานตามแผน

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ อสม. ในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อม อสม. ได้มีการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ในหน้าบ้านของตนเอง และบริเวณพื้นที่ว่างของบ้าน เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและยังทำให้ภูมิทัศน์ในเขตชุมชนมีความสวยงาม สะอาดตา และยังเป็นการลดรายจ่ายให้กับครัวเรือนส่งเสริมหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการคัดแยกขยะ การทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อเป็นการลดและคัดแยกขยะและยังสามารถใช้รดพืชผักสวนครัว เป็นผักปลอดสารพิษที่ผลิตขึ้นเองและเป็นการส่งเสริมสุขภาพให้มีความอุดมสมบูรณ์

ผลลัพธ์

หลังจากที่ อสม. ได้ดำเนินกิจกรรมที่บ้านตนเองและเป็นแบบอย่างให้กับบ้านข้างเคียง มีการขยายโดยให้ อสม. ที่รับผิดชอบแต่ละครัวเรือนออกให้ความรู้ เป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินการ เพื่อเป็นการขยายพื้นที่สีเขียวส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผลกระทบ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้เทศบาลตำบลโนนดินแดง มีชุมชนต้นแบบในการบริหารจัดการขยะชุมชนบนวิถีความพอเพียง มีการคัดแยกขยะจากต้นทาง การทำน้ำหมักชีวภาพ กรทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ ธนาคารขยะรีไซเคิล (ธนาคารขยะเพิ่มทรัพย์) ร้านค้าขยะรีไซเคิล (นำขยะรีไซเคิลมาแลกเป็นสิ่งของ เช่น น้ำปลา สบู่ ยาสีฟัน) การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดีในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

แผนผังเมืองที่ดีมาตั้งแต่เริ่มต้นของการก่อตั้งชุมชน คนโนนดินแดงเป็นคนดีทุกคนพร้อมที่จะทำแต่สิ่งดีๆให้เกิดขึ้นที่โนนดินแดง ผลกระทบที่ได้รับคือ ทำให้เทศบาลตำบลโนนดินแดงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีความเป็นธรรมชาติที่สุดของจังหวัดบุรีรัมย์

จากที่กล่าวมาจากเบื้องต้น จะเห็นว่าเทศบาลตำบลโนนดินแดง มีการวางแผนผังเมืองที่ดีมาตั้งแต่เริ่มต้นของการก่อตั้งชุมชน คนโนนดินแดงเป็นคนดีทุกคนพร้อมที่จะทำแต่สิ่งดีๆให้เกิดขึ้นที่โนนดินแดง ผลกระทบที่ได้รับคือ ทำให้เทศบาลตำบลโนนดินแดงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

๓. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

๓.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการสืบสานเพื่อดำรงไว้

อำเภอโนนดินแดงเป็นอำเภอที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานอำเภอหนึ่ง และมีการสั่งสมวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่จากหลายเผ่าพันธุ์ที่อพยพย้ายถิ่นมาอาศัยอยู่ร่วมกัน จากการที่เมื่อหลายสิบปีก่อนโนนดินแดงเป็นพื้นที่สีแดงอยู่ในเขตละหานทรายกับตาพระยา หรือพื้นที่ที่มีผู้ก่อการร้ายเป็นจำนวนมาก ประชาชนได้รับความเดือดร้อน กระจัดกระจายอพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในป่าด้วยพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกร จึงทรงมีรับสั่งให้สร้างอ่างเก็บน้ำคลองมะนาวที่บ้านโนนดินแดง เพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน หลังจากนั้นได้มีโครงการตามพระราชดำริเพื่อปราบปรามผู้ก่อการร้ายตามโครงการพัฒนาเสร็จผสมผสานสมบูรณ์แบบ ภายใต้การนำของทหาร แนวทางพระราชดำรินี้สามารถปราบผู้ก่อการร้ายได้สำเร็จ และทำให้ประชาชนที่กระจัดกระจาย อพยพเข้าไปอยู่ในป่าออกมาจับจองพื้นที่อาศัย เพาะปลูก รวมตัวกันตั้งเป็นหมู่บ้านโนนดินแดง และชาวซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่ง

หลังจากที่ตั้งเป็นหมู่บ้านโนนดินแดงชาวบ้านก็เริ่มมีการเพาะปลูกและการประกอบอาชีพตามวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่เคยทำมา เช่น การทำนา ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม เลี้ยงปลา ฯลฯ และทำมาเรื่อยๆ สั่งสม และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงนั้นชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ว่างเว้นจากการทำนาหรืออาชีพหลักแล้ว ก็จะมีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม เพื่อนำมาทอผ้าเป็นผ้าไหมไว้สวมใส่ บางหมู่ในพื้นที่ก็ปลูกต้นกกเพื่อนำมาทอเสื่ออก ไว้ใช้ในครัวเรือน และจำหน่ายบ้างเป็นบางโอกาส

เทศบาลตำบลโนนดินแดง โดยการนำของนายสมชัย กอชัยศิริกุล นายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง คณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลโนนดินแดงซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ลดรายจ่ายตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จากผลประชาคมหมู่บ้านของชุมชนเทศบาลตำบลโนนดินแดง จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ โดยเล็งเห็นว่าการทอเสื่ออก ของชาวบ้านในชุมชนหมู่ที่ ๑ และการทอผ้าไหม ของชาวบ้านในชุมชน หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนดินแดงนั้นเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบทอดถึงลูกหลาน และน่าจะเป็นช่องทางสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ นอกเหนือจากรายได้หลัก หากมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มจากผู้ที่ทออยู่แล้ว หรือผู้ที่สนใจในชุมชนและพัฒนาภูมิความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ฯลฯ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วยเพราะการเลือกของใช้ที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาตินั้น สามารถย่อยสลายตามธรรมชาติได้ง่าย และเร็วกว่าวัสดุสังเคราะห์ที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม จะส่งผลดีต่อระบบนิเวศทั้งระบบอีกด้วย จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมการพัฒนาเสื่ออกกลายไทย และโครงการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี แก่กลุ่มทอเสื่ออก หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนดินแดง และกลุ่มทอผ้าไหม หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนดินแดง

จากนโยบายนายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง ที่แถลงต่อสภาเทศบาลตำบลโนนดินแดง ด้านที่ ๑ นโยบายด้านการพัฒนาสังคม “โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้านต่อไปได้ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนและส่งเสริมตามนโยบายรัฐแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ประสบปัญหาด้านสวัสดิการสังคมทุกด้าน พร้อมทั้งการจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเทศบาลตำบลโนนดินแดง กองทุนพัฒนาเยาวชนและการกีฬา กองทุนพัฒนาอาชีพ โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการพัฒนาสตรี คณะกรรมการ

พัฒนาเยาวชน ชุมชนผู้สูงอายุ และอื่นๆ ทั้งส่งเสริมและพัฒนากิจการทางการศึกษาของเด็กทั้งก่อนวัยเรียนและอยู่ในระบบโรงเรียน โดยการจัดตั้งโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนดินแดง จัดตั้ง

อินเทอร์เน็ตชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ตลอดทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนด้านศาสนารักษาวรรณกรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่น ด้านสาธารณสุขเพื่อการส่งเสริมงานด้านสาธารณสุขให้สามารถบริการงานของเทศบาลให้ครอบคลุมในพื้นที่ เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของคนในเขตเทศบาลฯ โดยจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนให้ครบทุกชุมชน พร้อมทั้งเครื่องออกกำลังกายในแต่ละชุมชนซึ่งจะต้องจัดให้มีทุกชุมชน”

• แผนงานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

มีการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ๓ ปี พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ และเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ เทศบาลตำบลโนนดินแดง ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน/งาน/โครงการ ด้านการพัฒนาเพื่อการศึกษาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้ประชาชน

โครงการฝึกอบรมการพัฒนาเลือกกลายไทย

• มูลเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้ภูมิปัญญาในการทอเลือกยังคงอยู่ในชุมชนโนนดินแดง

๑. การทอเลือกของชุมชนหมู่ที่ ๑ เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ดำเนินสืบต่อกันมาเป็นปกติวิสัย คือเมื่อมีเวลาว่างก็ทอเพื่อใช้ในครัวเรือนและใช้ในงานประเพณีต่างๆ จำหน่ายให้แก่เพื่อนบ้านบ้างเป็นบางโอกาสแม้จะมีกระแสค่านิยมในเรื่องหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือการท่องเที่ยว ชาวบ้านก็ยังมีชีวิตตามปกติเหมือนเดิม ยัง

อนุรักษ์และสืบทอดเหมือนที่ผ่านมา

๒. แม้คนรุ่นใหม่ของชุมชนจะมีค่านิยมในการประกอบอาชีพเปลี่ยนไปตามกระแสของสังคม คือเข้าสู่โรงงานแต่พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายยังคงเป็นเกษตรกรที่ทำนา เลี้ยงสัตว์ เมื่อมีเวลาว่างก็ทอเลือกตามปกติ ปัญหาขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญา เพราะลูกหลานกลุ่มผู้ประกอบการเหล่านี้ ล้วนซึมซับรับรู้การทอเลือกอยู่เต็มตัวตั้งแต่เล็กซึ่งเมื่อไรที่โรงงานปิดตัวลงหรือคนรุ่นใหม่มีอายุมากขึ้น และเมื่อชีวิตโรงงานก็สามารถหันกลับมาจ้างงานเกษตรกรและใช้เวลาว่างทอเลือกได้ตลอดเวลา

๓. ปัจจุบันการทำนาทอ เพื่อจำหน่ายต้นกกสดหรือเส้นกกแห้งให้เป็นวัตถุดิบแก่ผู้ทอ นับเป็นการช่วยย่นระยะเวลาของผู้ประกอบการ ไม่ต้องมาเสียเวลาทำนาทอ สามารถซื้อเส้นกกไปใช้ขายได้เลย ทำให้การทอเลือกยังคงดำรงอยู่ได้อีกรูปแบบหนึ่งแต่อาจก่อปัญหาในภูมิปัญญาการทำนาทอในวันข้างหน้าแก่คนรุ่นใหม่

๔. เส้นทางของการทอเลือกนอกจากทำเป็นแผ่นผืนไว้ใช้สอยแล้ว ยังมีอีกในการประยุกต์ผืนเลือกแปรรูปเป็นรูปผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่นกระเป๋าสองจดหมาย จานรอง รองเท้า ฯลฯ ซึ่งผู้ประกอบการในชุมชนนี้ยังก้าวมาถึง จึงนับว่ายังมีช่วงเวลาของการสืบสานภูมิปัญญาในการทออีกระยะหนึ่ง กว่าที่จะถึงจุดเปลี่ยนของภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ธุรกิจชุมชนและการตลาด

• ความเป็นมาของกลุ่มทอเลือก ม.๑ ต.โนนดินแดงกกเป็นพืชที่หาได้ทั่วไป สามารถปลูกได้ง่ายประกอบกับเป็นพืชช่วยในการกรองหรือฟอกน้ำให้สะอาดขึ้น อันเป็นผลมาจากพืชจะดูดซับธาตุอาหารที่มีอยู่ในน้ำเสียนำไปใช้ในการเจริญเติบโต และการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ที่อยู่ในดินช่วยประกอบกัน นอกจากนี้ยังได้รับผลประโยชน์ในการนำไปใช้ในการจักสาน และป้องกันการชะล้างพังทลายของดินอีกทางหนึ่งด้วย และเป็นการ

ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบำบัดน้ำเสียที่ต้องลงทุนสูงอย่างในปัจจุบัน ส่งผลให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะแก่การอยู่อาศัย

การทอเสื่อกกของชาวบ้านในชุมชนหมู่ที่ ๑ ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ นับเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของท้องถิ่นนี้ ที่มีการทำและสืบทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อมาอย่างสืบเนื่อง ยาวนาน จนการทอเสื่อกกกลายเป็นวิถีชีวิตในยามว่างจากงานเกษตรกรรม แต่เดิมนั้นชาวบ้านทอเสื่อกกที่บ้านของตนเองเพื่อไว้ใช้ในครัวเรือน และใช้ในโอกาสจัดงานสำคัญต่างๆ จำหน่ายให้แก่ผู้สนใจในชุมชนบ้าง บางโอกาส ไม่มีการรวมกลุ่ม เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้เล็งเห็นช่องทางที่จะสร้างอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น จึงได้จัดตั้งกลุ่มทอเสื่อกกขึ้น และจดทะเบียนเป็น “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีแม่บ้านเกษตรทอเสื่อกกชาวไทย” เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยครั้งแรกมีสมาชิกแค่เพียง ๑๕ คน ต่อมาได้มีผู้ให้ความสนใจมากขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันมีสมาชิก

●การขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

การขยายผลการดำเนินงานกลุ่มทอเสื่อกก หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนดินแดงนั้น เทศบาลได้ดำเนินการขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงคือ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนดินแดง โดยเป็นการฝึกอบรมเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง แล้วนำไปฝึกปฏิบัติต่อไป ตอนนี้อยู่ในช่วงของการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ และสวยงามต่อไป

-เป็นแหล่งต้นแบบในการเรียนรู้การทอเสื่อกกในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง

- นวัตกรรมการทอเสื่อกก ของชุมชนหมู่ที่ ๑ ตำบลโนนดินแดง

นวัตกรรมที่ทางกลุ่มได้พัฒนาขึ้นจากเดิม คือ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เสื่อกก เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือนอื่นๆ หรือเป็นของฝากก็สวยงาม เช่น หมอน กระเป๋า ที่ใส่จดหมาย เป็นต้น ไว้สำหรับเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายได้ ไม่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

โครงการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี

●ความเป็นมา

จากการที่เทศบาลตำบลโนนดินแดงเล็งเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่หลังจากว่างเว้นจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วก็ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมอะไร นอกจากการทอผ้าอยู่ตามบ้านเรือนของตนเอง ไม่มีการรวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกัน หากนำภูมิปัญญาการทอผ้านี้มาพัฒนาให้เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ ในชุมชน มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดมาอย่างยาวนานต่อไป เทศบาลตำบลโนนดินแดง จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพ “โครงการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี” เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในรูปแบบการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมทำนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย เนื่องจากผ้าที่นำมาตัดเย็บสวมใส่นั้นเป็นผ้าที่ได้จากเส้นใยธรรมชาติ ย่อมย่อยสลายได้ตามธรรมชาติได้เร็วกว่าเส้นใยสังเคราะห์ หรือเส้นใยที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ

เทศบาลตำบลโนนดินแดงจึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ประจำปี ๒๕๕๕

ขึ้นเพื่อสานต่อโครงการตัดเย็บเสื้อผ้าและการทอผ้าฝ้ายผ้าไหมของกลุ่มทอผ้าไหมผ้าพื้นเมืองหมู่ที่ ๔ ตำบลโนนดินแดง ส่งเสริมและพัฒนาฝีมือในการตัดเย็บเสื้อผ้าให้เกิดความหลากหลายและทันสมัยมากยิ่งขึ้น เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมิให้สูญหายไปและคงอยู่เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและรู้จักคุณค่า มีความรักในภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างอาชีพให้กับคนในท้องถิ่นได้มีอาชีพ มีรายได้ เพื่อลดจำนวนการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพในเมืองใหญ่เป็นการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

•ประวัติความเป็นมาของกลุ่มทอผ้าไหม - ผ้าพื้นเมือง หมู่ที่ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เทศบาลตำบล

โนนดินแดง นำโดย นายสมชัย กอชัยศิริกุล นายกเทศมนตรีในขณะนั้น จากผลการประชาคมหมู่บ้านประชาชนมีความต้องการให้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ และสอดคล้องกับนโยบายคณะผู้บริหาร

เทศบาล จึงได้เห็นความสำคัญของบุคคลที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเหล่านั้น และมีความประสงค์ที่จะอนุรักษ์การทอผ้าไหมผ้าพื้นเมืองให้ดำรงคงอยู่คู่กับคนโนนดินแดง ไปจนถึงรุ่นลูกหลานต่อไป จึงได้มอบเงินสนับสนุนและจัดตั้งกลุ่ม ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มทอผ้าไหม - ผ้าพื้นเมืองหมู่ ๔” ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตไว้ใช้เองและจำหน่ายก่อให้เกิดรายได้ เป็นรายได้เสริมยามว่างเว้นจากฤดูกาลเก็บเกี่ยว และได้จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยเริ่มต้นกลุ่มยังขาดทักษะในการทอ เพราะยังใช้วิธีการทอดั้งเดิมใช้กี่แบบโบราณ จึงได้ประสานกับอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์ ขอสนับสนุนงบประมาณ พร้อมวิทยากรมาสอนให้สมาชิก ทำการสร้างกี่ โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันหมุนเวียนมาสร้างกี่ทุกวัน จนกระทั่งสำเร็จ และได้ทอผ้าเรื่อยมา จากการทอและมัดหมี่ กลุ่มจะมีแต่ลายเดิมๆ ยังไม่สามารถออกแบบลายได้ ทางเทศบาลจึงได้ประสานอุตสาหกรรมภาค ๖ อบรมเพิ่มเติมการมัดหมี่ลายต่างๆ ตลอดจนสอดแทรกวิธีการออกแบบลายหมี่ ลายต่างๆเพิ่ม แต่ยังคงขาดการที่ทำงานการทอ จึงได้ประสานขอรับการสนับสนุนจากกองทุนทางสังคม (SIF) เพื่อปรับปรุงอาคารทอผ้า และสร้างกี่กระตุกเพิ่มและทางเทศบาลได้ประสานถึงอุตสาหกรรม ภาค ๖ จังหวัดนครราชสีมาเพื่อมาอบรม “การย้อมสีไหมจากธรรมชาติ” เพื่อเป็นการอนุรักษ์สีธรรมชาติ ให้คงอยู่กับสังคมเราต่อไป และเทศบาลได้สนับสนุนงบประมาณอีก จำนวน ๑๐,๐๐๐.- บาท เพื่อสร้างกี่กระตุกเพิ่มเติม ให้เพียงพอกับจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทอผ้าให้กับอนุชนคนรุ่นหลัง ที่เข้ามาเรียนรู้เพื่อให้เป็นอาชีพ และได้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ โดยการ แปรรูป จากผ้าเป็นกระเป๋า เป็นที่ใส่กล่องดินสอ เป็นดอกไม้ ฯลฯ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในเส้นลวดลายผ้ามีการสร้างลายใหม่ๆ

- การมัดหมี่ลายใหม่ๆที่ทางกลุ่มทำขึ้นเอง
- การทอผ้าโดยการออกแบบลายจากเก็บตะกอ เพื่อให้ออกมาเป็นลวดลายต่างๆ ซึ่งกลุ่มสามารถเก็บตะกอให้เกิดลวดลายคือ ลายลูกแก้ว ลายเม็ดมะยม ลายคุณนายตื่นสาย ลายเข็มขัด ลายมงกุฎ ลายดอกจัน จนสามารถพัฒนาเป็นลายเอกลักษณ์ของตนคือ ลายดอกพิกุล ที่ทางสันนิบาตประจำจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ใช้เป็นสื่อทิมสันนิบาตประจำจังหวัดบุรีรัมย์ และทอผ้าหางกระรอกดินแดง เข้าเป็นผ้าประจำจังหวัดได้

•การขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

การขยายผลการดำเนินงานกลุ่มทอผ้า หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนดินแดงนั้น เทศบาลได้ดำเนินการขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงคือ หมู่ที่ ๓ ตำบลสัมปอຍ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าเช่นกัน หากมีการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ก็สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนและครอบครัวได้เป็นอย่างดี

กลุ่มทอผ้าไหม - ผ้าพื้นเมืองหมู่ ๔ โนนดินแดง ได้เป็นต้นแบบในการเรียนรู้การทอผ้าไหม - ผ้าพื้นเมือง โดยทางกลุ่มมีคณะวิทยากรประจำกลุ่มสำหรับให้ความรู้คณะบุคคลประชาชน รวมทั้งเด็กๆเยาวชน ที่สนใจในการทอผ้าไหม - ผ้าพื้นเมือง ได้เรียนรู้วิธีการทอผ้าไหม ผ้าพื้นเมือง เพื่อเด็กๆเหล่านี้จะได้เป็นผู้สืบทอดการทอผ้าไหม ผ้าพื้นเมืองให้ดำรงคงอยู่คู่บ้านคู่เมืองตลอดไป

อำเภอโนนดินแดงมีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน เทศบาลตำบลโนนดินแดงได้เล็งเห็นความสำคัญและได้มีการจัดกิจกรรม เนื่องในวันสำคัญ งานประเพณีต่างๆ มากมาย เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรม อนุรักษ์ภูมิความรู้ หรือภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้คงอยู่ และทุกกิจกรรมชุมชนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ประเพณีบุญบั้งไฟ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดขบวนแห่ โดยชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงจัดขบวนแห่เข้าร่วมเพื่อรณรงค์ให้ทุกคนตระหนักและมองเห็นคุณค่า ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่ตามแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี อยู่บนวิถีความพอเพียง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการสืบสานเพื่อดำรงไว้

๑. กิจกรรมการบวชต้นไม้ การผสมผสานความรู้

๒. กิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น(บายศรีสู่ขวัญ)

กิจกรรมการทำบายศรีสู่ขวัญ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยการนำภูมิปัญญามาเป็นตัวสื่อสารและถ่ายทอดความรู้การประดิษฐ์บายศรี ที่ปัจจุบันเหลือน้อย หรือหายไปใช้แบบสำเร็จรูปแล้ว เพื่อรักษาภูมิปัญญาและให้ทุกคนได้ตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกทาง

• ร่วมรักษา สืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี

ในเขตเทศบาลตำบลโนนดินแดงชุมชนหมู่ที่ ๑ ตำบลโนนดินแดงและหมู่ที่ ๓ ตำบลส้มป่อย ยังคงสืบสานอนุรักษ์ประเพณีการเล่น“รำสาก”มาจนถึงปัจจุบันนี้ ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากเทศบาลตำบลโนนดินแดงและชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลโนนดินแดง เพื่อรักษาไว้ให้อนุชนคนรุ่นหลังได้เรียนรู้โดยนำการแสดงพื้นบ้านหรือการเล่นพื้นบ้านของไทย“รำสาก”ไปแสดงในนิทรรศกาลหรือ

